

Др Иван Д. Милић, асистент
Универзитета у Новом Саду
Правни факултет у Новом Саду
I.Milic@pf.uns.ac.rs

БЕКСТВО ИЗ ЗАТВОРА – КРИВИЧНО ДЕЛО ИЛИ ДИСЦИПЛИНСКИ ПРЕСТУП?

Сажетак: Тренутно у Републици Србији казна затвора може да се издржава у казненом заводу или у институцијама у којима осуђени станује. Уколико се казна издржава у казненом заводу то значи да је осуђено лице издвојено из заједнице у којој је било, и да је смештено у једну вештачку средину, на одређено време. Логично је да осуђено лице има жељу да што пре изађе из те вештачке заједнице и да се врати у природну заједницу, а за то постоје два начина. Први је законит начин, као што је исцеком казне, добијањем условног отпустиа или прекидом извршења казне. Други начин је незаконит, а то је, пре свега, бекством из казненог завода. Предмет ижање аутора јесте бекство из казненог завода, које може бити квалификовано као кривично дело или дисциплински преступ. Осим тога, аутор указује и на дисциплински преступ удаљење из завода, који је по начину извршења сличан бекству. У раду се указује и на постојање случаја бекства из завода, као и на последице бекства по осуђено лице.

Кључне речи: казнени завод, бекство, удаљење, кривично дело, дисциплински преступ.

УВОД

Од када постоје затвори постоје и осуђена лица која су из њих бежала. Нису ретки затвори за које су њихови оснивачи сматрали да је бекство из њих немогуће, да би се недуго након њиховог отварања уверили у супротно. Бекства из затвора нису реткост. Неретко се дешава да из појединих затвора побегне одједном и на десетине осуђеника. Да ли је бекство лакше или теже зависи највише од тога како је затвор обезбеђен, притом мислимо на саму зграду затвора и на раднике службе обезбеђења. С друге стране,

важну улогу у бекству има и само осуђено лице. Не може се очекивати од осуђеног лица које је на пример здравствено неспособно да побегне из затвора.

Када је реч о Републици Србији, да ли ће осуђеник побећи из казненог завода или неће зависи, пре свега, од завода у којем издржава казну. Из појединих одељења тачно одређених казних завода осуђеник може да *побегне када жели*, као што је случај из казненог завода *отвореног типа и отвореног одељења*. Без обзира на то што могу да побегне *када желе*, осуђеници који издржавају казну у заводима отвореног типа, ипак, то ретко чине, из више разлога. Пре свега, осуђеничка популација у заводима отвореног типа јесте таква да нија склона бекству, јер у овим заводима казну затвора издржавају учиниоци *нехатних кривичних дела и примарни учиниоци умишљајних кривичних дела који су осуђени на крајкојтрајну казну затвора*.¹ Уколико би осуђено лице побегло из овог завода могло би много тога да изгуби, као што је премештај у казнени завод *строжег типа*,² да кривично или дисциплински одговара, као и друге консеквенце. Осим тога, и када побегне из завода поставља се питање где може да се сакрије, да ли има новца за скривање и др.

Са друге стране, када је реч о окружним затворима, КПЗ затвореног типа и КПЗ затвореног типа са посебним обезбеђењем, могућност за бекство је сведена на минимум.³ Иако кажемо да је могућност сведена на минимум, бекство је *увек могуће*, да ли док се осуђеник налази у заводу, на раду, приликом спровођења или у другим случајевима. У овим казним заводима, по правилу, налази се осуђеничка популација која је осуђена због умишљајних кривичних дела, и то на дугогодишње казне затвора. Осим тога, реч је и о осуђеницима који су вишеструки повратници, док у појединим заводима казну затвора издржавају осуђеници на казну затвора од четрдесет година.

¹ Осуђени који је учинио кривично дело из нехата и лице које је први пут осуђено на казну затвора до три године, распоређује се у завод *отвореног типа*. Чл. 51 ст. 1 Закона о извршењу кривичних санкција, *Сл. гласник РС*, бр. 55/2014. (у даљем тексту: Закон о извршењу кривичних санкција или ЗИКС). О појединим новинама овог Закона вид. Иван Милић, О неким новинама у области извршења казне затвора, Научни скуп: *Правни систем и заштити од дискриминације*: друга свеска, Косовска Митровица, 2015, 239-251.

² У теорији се говори о постојању три категорије затвора. 1. Максимално обезбеђени затвори; 2. Средње обезбеђени затвори; 3. Минимално обезбеђени затвори. Freda Adler, Gerhard O. W. Mueller, William S. Laufer, *Criminology*, New York, 1995, 485-487. О безбедности у казним заводима вид. Miroslav Mihoci, Sigurnost kaznionica i zatvora, *Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu*, (Zagreb), vol. 13, broj 2/2006, 879-905.

³ Према степену обезбеђења заводи могу бити отвореног, полуотвореног, затвореног и затвореног типа са посебним обезбеђењем. У заводима *отвореног типа* не постоје физичко-техничке препреке за бекство. У заводима *полуотвореног типа* запослени у служби за обезбеђење представља основну препреку за бекство. У заводима *затвореног типа*, поред запослених у служби за обезбеђење, постоје и друге физичко-техничке препреке за спречавање бекства, а у заводима *затвореног типа са посебним обезбеђењем* постоје физичко-техничке препреке, којима се постиже највиши степен обезбеђења. Чл. 14 ЗИКС-а.

Стога, велики број осуђеника *нема шћи да изгуби* и ако буде „ухваћено“ након бекства или покушаја бекства из ових завода.⁴

1. КРИВИЧНО ДЕЛО БЕКСТВО ИЗ КАЗНЕНОГ ЗАВОДА

Кривичним Законом прописано је као кривично дело уколико осуђено лице побегне из казненог завода, а такође чини кривично дело и оно лице које *му у шоме йомоџне*. Законом се чланом 339, који носи назив „бекство и омогућавање бекства лица лишеног слободе“ прописује: (1) Лице лишено слободе на основу закона које употребом силе против неког лица или претњом да ће непосредно напасти на живот или тело побегне, казниће се затвором од шест месеци до пет година. (2) Казном из става 1. овог члана казниће се ко силом, претњом, обманом или на други начин омогући бекство лицу које је на основу закона лишено слободе. (3) Ако дело из ст. 1. и 2. овог члана учини група или је омогућено бекство групе, учинилац ће се казнити затвором од једне до осам година.

Ово кривично дело може да учини било које лице које је лишено слободе, а не само осуђено лице које бежи из казненог завода, као на пример лице које је у притвору, лице које је лишено слободе од стране припадника полиције и др. Тачније, то може бити било које лице које је лишено слободе на основу закона. Да би постојало ово кривично дело потребно је да лице које бежи употреби *силу*⁵ *йройив некоџ лица или йрейнју* да ће непосредно напасти на живот или тело.⁶ Дакле, ако се не употреби сила или претња неће постојати ни ово кривично дело. Силу треба схватити као и код других кривичних дела код којих се она јавља као средство извршења, а квалификована претња се односи на то да ће се непосредно напасти на живот или тело неког лица.⁷

⁴ Бекство осуђеника изазива забринутост грађана, али указује и на немогућност државе да изолује осуђенике. Више о томе вид. Буркина Ольга Александровна, Шумихин Владимир Григорьевич, Проблемы квалификации насильственного побега из мест лишения свободы, из-под ареста или из-под стражи, *Пробелы в российском законодательстве. Юридический журнал*, № 5/2012, 112.

⁵ Када је оптужени који се налазио на издржавању казне затвора ударио стражара и оборио га, па прескочио жичану ограду и удаљио се, тиме је употребом силе побегао са издржавања казне и на тај начин учинио кривично дело из члана 210. КЗС. (Пресуда Окружног суда у Београду Кж. 1298/99 од 15. јула 1999. и пресуда Првог општинског суда у Београду К. 1233/97 од 27. маја 1999). Извор: електронска база података *Propisi online*, на дан: 1.2.2017.

⁶ У неким државама и само бекство без употребе силе или претње је квалификовано као кривично дело, док је употреба силе или претње квалификовани облик кривичног дела. Вид. Статја 313. Уголовный кодекс Российской Федерации от 13.06.1996 N 63-ФЗ (ред. от 21.07.2014), (с изм. и доп., вступ. в силу с 04.08.2014). О овом кривичном делу у Руској Федерацији вид. А. И. Рарог, *Уголовное йраво росси чашти обияя и особенная*, Москва, 2014, 462-463.

⁷ Зоран Стојановић, *Коменйар Кривичноџ законика*, Београд, 2011, 730.

Законодававац је инкриминисао и *помагање* у овом кривичном делу. Да би помагање постојало потребно је да то друго лице силом, претњом, обманом или на други начин омогући бекство лицу које је лишено слободе. Реч је о томе да је радња помагања, заправо радња извршења дела, тако да се не може казна ублажити иако је реч о помагању. Помагач у овом делу може бити било које лице. То може бити на пример лице које је исто лишено слободе, лице које је запослено у заводу, лице које је дошло у посету лицу у затвору.⁸ У овом случају радња може да се учини осим силом, претњом и обманом или на *други начин*.

Постоје и квалификован облик овог кривичног дела, и то уколико је дело учињено од стране *групе* или је омогућено бекство *групе*. Према решењу Кривичног законика група је најмање *три лица* повезаних ради трајног или повремениг вршења кривичних дела која не мора да има дефинисане улоге својих чланова, континуитет чланства или развијену структуру.⁹ Сматрамо да овај облик постоји иако је омогућено бекство за најмање три осуђеника. Прописана казна затвора је од једне до осам година.

Кривично дело је свршено када је лице лишено слободе побегло.¹⁰ Фактичко је питање када је бекство успело. Удаљење са места затварања још не значи да је ово дело свршено. Потребно је да је учинилац дела дуже време ван надзора надлежног органа.¹¹

2. ДИСЦИПЛИНСКИ ПРЕСТУП БЕКСТВО ИЗ КАЗНЕНОГ ЗАВОДА

За време издржавања казне затвора осуђена лица имају права и обавезе. Затворска дисциплина обично значи регулисање или покушај регулисања свих детаља живота затвореника помоћу прописа. Затворенику није

⁸ Интересанто је да се у Кривичном закону Републике Српске, *Сл. гласник РС*, бр. 49/2003, 108/2004, 37/2006, 70/2006, 73/2010, 1/2012 и 67/2013., прописују два кривична дела, и то: 1. Противзаконито ослобођење лица лишеног слободе (члан 357): Службено лице које противзаконито ослободи лице лишено слободе које му је повјерено на чување, или му помогне да побегне, или му омогућава недозвољену везу или преписку ради припремања бјекства, казниће се затвором од три мјесеца до три године. 2. Омогућавање бјекства лицу лишеном слободе (члан 375): (1) Ко силом, пријетњом, обманом или на други начин омогући бјекство лицу које је на основу закона лишено слободе, казниће се затвором од шест мјесеци до пет година. (2) Ако дјело из става 1. овог члана извршено у организованој групи или је омогућено бјекство више лица, учинилац ће се казнити затвором од једне до осам година.

⁹ Чл. 112 ст. 22 КЗ.

¹⁰ Објективна страна кривичног дела јесте самовољно напуштање казног завода. Вид. В. И. Гладких, В. С. Курчеев, *Уголовное право России, Общая и Особенная части*, Новосибирск 2015, 553.

¹¹ Љубиша Лазаревић, *Коментар Кривичног законика*, Београд, 2011, 989.

допуштено да ишта ради осим под управом службеника затвора.¹² За време издржавања казне затвора осуђено лице може и да учини *дисциплински пресџуи*. Дисциплински преступи су прописани Законом о извршењу кривичних санкџија, а један од тежих дисциплинских преступа јесте и *бекџиво или љокуџај бекџива из заџивора*.¹³ Сваки покуџај бекџтва или бекџтво из казненог завода је и дисциплински преступ, за коџи се осуђенику изриче *дисџиџлинска мера*. Осим тога, свако подстрекавање и припремање бекџтва је тежи дисциплински преступ, као и израда или уношење у завод средства подобног за бекџтво.¹⁴

Сада се поставља питање када постоџи дисциплински преступ *бекџиво или љокуџај бекџива* из завода, тј. да ли је ово бекџтво исто што и *бекџиво* које се прописује Кривичним законом као кривично дело? Одговор на ово питање се не налази у Закону о извршењу кривичних санкџија, нити у Кривичном закону, већ у једном *љодзаконском акџиу*. Правилником о мерама за одржавање реда и безбедности у заводима за извршење кривичних санкџија¹⁵ прописује се и шта се сматра под бекџтвом. Овим Правилник се у члану 2 прописује: *бекџивом се смаџира свако савладавање љреџрека у циљу љроџивџравног наџуџџања љросџџора завода за извршење кривичних санкџија (у даљем љтекџиу: завод) или друџџџ љросџџора у коме се осуђени налази*. За разлику од кривичног дела, за постојање бекџтва као дисциплинског преступа *не сме* да се употреби сила или претња према другом лицу. Да би постојао дисциплински преступ потребно је да осуђеник *савлада љреџреку*, са циљем напуштања простора завода за извршење кривичних санкџија. Овакво решење није преџизно. Овде је заправо реч о покуџају бекџтва, а не о довршеном бекџтву.

Не можемо а да се не запитамо, које су то све препреке које осуђеник може да савлада у циљу бекџтва из завода. Те препреке зависе од типа завода у којем се осуђеник налази, оне могу бити физичко-техничке, али и радници службе обезбеђења представљају препреку за бекџтво.¹⁶ Сматрамо да ће то бити само савладавање *физичко-џтехничких љреџрека*, али не и савла-

¹² Edwin H. Sutherland, *Principi kriminologije – Drugi deo*, 1947, 441. (непознато место издавања).

¹³ Вид. чл. 157 ст. 1 тач. 1 ЗИКС-а.

¹⁴ Вид. чл. 157 ст. 1 тач. 2, 3 и 7 ЗИКС-а.

¹⁵ Правилник о мерама за одржавање реда и безбедности у заводима за извршење кривичних санкџија, *Сл. џласник РС*, бр. 105/2014.

¹⁶ У заводима отвореног типа не постоје физичко-техничке препреке за бекџтво. У заводима полуотвореног типа запослени у служби за обезбеђење представља основну препреку за бекџтво. У заводима затвореног типа, поред запослених у служби за обезбеђење, постоје и друге физичко-техничке препреке за спречавање бекџтва, а у заводима затвореног типа са посебним обезбеђењем постоје физичко-техничке препреке, којима се постиже највиши степен обезбеђења. Чл. 14 ст. 2, 3, и 4 ЗИКС-а.

давање радника службе обезбеђења. Како осуђеник може да савлада радника службе обезбеђења, а да не употреби сили или претњу према њему? С друге стране, чим осуђеник употреби силу или претњу онда чини *кривично дело бекство из затвора*, а не дисциплински преступ.

3. ДИСЦИПЛИНСКИ ПРЕСТУП НЕОВЛАШЋЕНО НАПУШТАЊЕ КАЗНЕНОГ ЗАВОДА

У пракси се може догодити да осуђено лице не употребљава силу, претњу, нити да савладава препреке, а да побегне из затвора. Таква могућност, свакако, зависи од типа и врсте завода у којем осуђеник издржава казну. Ако осуђено лице издржава казну у *казненом заводу затвореног типа и то у затвореном одељењу*, онда не постоје могућност за овакво напуштање завода. Морамо још да напоменемо да осуђена лица за време издржавања казне затвора нису стално *затворена*, већ се под одређеним условим налазе и ван затворских зидина, као што је случај за време док су радно ангажована,¹⁷ тако да је могуће да се осуђена лица из строгих завода неовлашћено удаље. С друге стране, ако је осуђеник издржава казну затвора у *казненом заводу отвореног типа у отвореном одељењу*, онда постоји могућност да завод напусти на овакав начин.

У случају да осуђеник напусти казнени завод без употребе силе, претње, без савладавања препреке, неће постојати кривично дело, нити дисциплински преступ бекство из завода. Сада долазимо до ситуације да је осуђеник *побегао* из завода, али да није остварено биће кривичног дела бекства из затвора, нити биће истоименог дисциплинског преступа. Долазимо до закључка да у овом случају осуђеник чини дисциплински преступ *неовлашћено напуштање завода*,¹⁸ који је, такође, *тежи дисциплински преступ*.

4. УПОТРЕБА ВАТРЕНОГ ОРУЖЈА У СЛУЧАЈУ БЕКСТВА ИЗ КАЗНЕНОГ ЗАВОДА

Припадници службе обезбеђења у току обављања својих дужности у затворима могу под одређеним условима да примене мере принуде.¹⁹ Припадници службе обезбеђења у појединим случајевима могу да употребе

¹⁷ Осуђени може да се радно ангажује у заводу или ван завода. Вид. чл. 101 ст. 1 ЗИКС-а.

¹⁸ Чл. 157 ст. 1 тач. 4 ЗИКС-а.

¹⁹ Мере принуде су: 1) употреба физичке снаге; 2) везивање; 3) издвајање; 4) употреба гумене палице; 5) употреба шмркова са водом; 6) употреба хемијских средстава; 7) употреба ватреног оружја. Приликом примене мере принуде користи се она мера која најмање

и *вајћрено оружје*. Ватрено оружје дозвољено је употребити само ако се другим мерама не може онемогућити бекство осуђеног из *завода зајвореног или зајвореног ииша са йосебним обезбеђењем*.²⁰ Дакле, ако осуђеник бежи из завода отвореног или полуотвореног типа не сме се употребити ватрено оружје како би се бекство спречило. У том случају, могу се употребити друге мере принуде.

Сада се поставља питање да ли се ватрено оружје може употребити у случају када постоји *кривично дело* бекство из затвора или *дисциплински йресйуи* бекство из затвора? Иако се у Закону ништа не прецизира, сматрамо да се ватрено оружје може употребити било да се ради о кривичном делу или дисциплинском преступу. Правилником о мерама за одржавање реда и безбедности у заводима за извршење кривичних санкција се прецизира да: овлашћено лице, након претходног упозорења и упозоравајућег хица, употребиће ватрено оружје пуцањем ако се *осуђени йење уз оградни зид завода, односно ако су му обе ноге одвојене од йла или се налази на оградном зиду*. Ако осуђени, из става 1. овог члана уђе у забрањени простор непосредно испред оградног зида завода, овлашћено лице ће га упозорити да се удаљи. Забрањени простор из става 2. овог члана мора бити јасно обележен, уз видљив знак упозорења да је у означеном простору забрањен улаз и кретање.²¹ Видимо да се ватрено оружје може употребити ако се *осуђени йење (...)*, те је јасно да је није потребно да осуђени употребљава силу или претњу према другом лицу, у смислу да чини кривично дело.

5. ПОСТУПАК У СЛУЧАЈУ БЕКСТВА ИЗ КАЗНЕНОГ ЗАВОДА

Законом о извршењу кривичних санкција прописује се и посебан поступак у случају бекства осуђеника из затвора.²² Припадник службе за обезбеђење без одлагања предузима радње да осуђеног онемогући у бекству. О сваком покушају бекства и бекству осуђеног, припадник службе за обезбеђење одмах обавештава управника завода, који је дужан да о томе обавести директора Управе. У случају бекства осуђеног, управник завода обавештава полицију и суд који га је упутио на извршење казне затвора, наређује издавање потернице и предузима друге радње које су неопходне да се осуђени у бекству лиши слободе. За време бекства осуђеном *не йече* извршење казне

угрожава живот и здравље лица према коме се примењује, којом се успешно савлађује отпор и која је сразмерна опасности која прети. Чл. 143 ЗИКС-а.

²⁰ Чл. 145 ст. 1 тач. 2 ЗИКС-а.

²¹ Чл. 29 Правилника о мерама за одржавање реда и безбедности у заводима за извршење кривичних санкција.

²² Вид. Milenko Radoman, *Penologija i kazneno izvršno pravo*, Beograd, 2013, 281-282.

затвора.²³ Јасан је циљ овог члана Закона, који је усмеран ка томе да се осуђеник што пре пронађе и врати на издржавање казне, а такође је сасвим логично да се време које је провео у бекству не урачунава у трајање казне.²⁴

6. ПОСЛЕДИЦЕ ПО ОСУЂЕНО ЛИЦЕ КОЈЕ ЈЕ ПОКУШАЛО ИЛИ ЈЕ ПОБЕГЛО ИЗ КАЗНЕНОГ ЗАВОДА

Уколико је осуђено лице учинило *кривично дело* бекство из затвора, том лицу ће судити надлежни суд и изрећи санкцију. У случају да осуђено лице одговара због кривичног дела поставља се питање да ли може да одговара и дисциплински? Дакле, да ли може да одговара и за кривично и за дисциплински преступ. Сматрамо да кривична одговорност не искључују дисциплинску. С друге стране, ако је осуђено лице учинило *дисциплински преступ* бекство из затвора, у том случају може му се изрећи дисциплинска мера.²⁵

Међутим, ту се не завршавају све последице по осуђено лице. Осуђено лице зато што је побегло или покушало бекство из затвора (било да је учинио кривично дело или дисциплински преступ), биће премештено у лошије одељење или групу у самом заводу у којем издржава казну. Да би се осуђено лице из тог лошијег одељења или лошије групе вратило у повољније одељење или групу, требаће много времена да протекне. Осим тога, осуђе-

²³ Чл. 147 ЗИКС-а.

²⁴ Интересанто је овде указати на још један члан ЗИКС-а. У случајевима када се осуђени за кривична дела против живота и тела, против полне слободе или против брака и породице, отпушта са издржавања казне затвора, односно условно отпушта, *као и у случају бекства из затвора*, завод ће обавестити жртву кривичног дела. Обавештење из става 1. овог члана завод доставља жртви ако је она то тражила, и ако процена ризика завода указује на потребу превентивне заштите жртве. Чл. 181.

²⁵ Дисциплинске мере су: 1) укор; 2) ограничење или забрана примања пакета до три месеца; 3) одузимање додељених проширених права и погодности из члана 129. ст. 1. и 2. овог закона до три месеца; 4) ограничење или забрана располагања новцем у заводу до три месеца; 5) упућивање у самицу у слободно време или током целог дана и ноћи. Укор се изриче кад због природе учињеног дисциплинског преступа осуђеног треба само упозорити. Дисциплинске мере из става 2. тач. 2) до 4) овог члана изричу се као самосталне мере кад нема основа или није оправдано изрећи меру упућивања у самицу, а укором се не може постићи сврха дисциплинске мере. Мера упућивања у самицу и ограничење или забрана располагања новцем у заводу може се изрећи само за теже дисциплинске преступе. Одузимање додељених проширених права и погодности права из члана 129. ст. 1. и 2. овог закона и упућивање у самицу могу се изрећи кумулативно. Чл. 159 ЗИКС-а. Детаљно о дисциплинским мерама и кажњавању осуђених лица вид. Иван Милић, Дарко Димовски, Кажњавање осуђених лица – дисциплинске мере, *Зборник радова Правног факултета у Новим Саду*, бр. 1/2016, 219-231; Драгиша Дракић, Иван Милић, Утврђивање истине у дисциплинском поступку који се води против осуђеног за време издржавања казне затвора, *Зборник радова Правног факултета у Новим Саду*, бр. 2/2016, 475-491.

ник се може преместити у други завода, који ће по правилу бити *сирожи* у односу на завод из којег се премешта.

Ни овде се на завршавају последице по осуђено лице. Ради се о томе да бекство из затвора или покушај бекства може/мора бити препрека за добијање условног отпуста. Законом о изменама и допунама Кривичног законика²⁶ из 2009. године, прописује се да се не може условно отпустити осуђено лице које је *покушало бекство или је побегло из завода*. Сматрамо да бекство или покушај бекства може бити квалификовано као кривично дело или дисциплински преступ. Ово законско решење се каснијим изменама и допунама Кривичног законика изменило,²⁷ тако да се сада не може условно отпустити осуђени који је током издржавања казне два пута дисциплински кажњаван и коме су одузете додељене погодности.²⁸

Иако осуђено лице за један покушај бекства или бекство из затвора може бити *једном* дисциплински кажњен, тако да у том случају није забрањено условно отпуштање, свакако ће то *бекство* утицати на садржај *извештаја* од стране затворских власти. Другим речима, вероватно ће извештај о том осуђенику бити *негајиван*, што ће утицати и на доношење одлуке суда о условном отпуштању.

УМЕСТО ЗАКЉУЧКА

Живот у казном заводу уређен је строгим правилима понашања, која су прописана законом, као и великим бројем подзаконских аката. Уколико се осуђена лица не понашају у складу са *затворским правилима* чини ди-

²⁶ Закон о изменама и допунама Кривичног законика, *Службени гласник РС*, бр. 72/2009.

²⁷ Закон о изменама и допунама Кривичног законика, *Службени гласник РС*, бр. 121/2012.

²⁸ Закоником о кривичном поступку прописује се: одмах по пријему молбе за пуштање на условни отпуст веће ће испитати да ли су испуњени законски услови за подношење молбе и решењем ће одбацити молбу ако утврди: 1) да је поднета од стране неовлашћеног лица; 2) да осуђени није издржао две трећине изречене казне затвора; 3) да је у току издржавања казне затвора осуђени покушао бекство или је побегао из завода. Ако не донесе решење из става 1. овог члана, веће ће затражити извештај од завода у којем осуђени издржава казну затвора о његовом владању и другим околностима које показују да ли је постигнута сврха кажњавања, као и извештај повереника из органа управе надлежног за извршење кривичних санкција. Вид. чл. 564 Законика о кривичном поступку, *Сл. гласник РС*, бр. 72/2011, 101/2011, 121/2012, 32/2013, 45/2013 и 55/2014. Видимо да законодавац приликом доношења овог Законика није водио рачуна о томе шта је прописано у Кривичном закоником, јер се по ЗКП-у проверава да ли је осуђени покушао бекство или побегао из завода, а не да ли је два пута дисциплински кажњаван и да ли су му одузете посебне погодности. Више о овоме вид. Иван Милић, *Индивидуализација казни затвора – криминолошки, кривичноправни и психолошки аспекти*, Нови Сад, 2017, 426-427. (докторска дисертација).

дисциплински преступ, с тим да могу да учини и кривично дело. Свако осуђено лице које побегне или покуша да побегне из казног завода сноси одређење последице. Те последице се огледају у кривичној или дисциплинској одговорности. Након неуспешног бекства или након поврата осуђеника у казни завод, његов живот, у смислу права и обавеза, се у заводу мења. Сада осуђеник постаје неко ко се на влада у складу са затворским прописима, *и којеѣ ѿреба сѣлално држайѣи ѿод кључем.*

Ivan D. Milić, Ph.D., Assistant
University of Novi Sad
Faculty of Law Novi Sad
I.Milic@pf.uns.ac.rs

Prison Break – a Criminal Act or Disciplinary Offense?

Abstract: *Currently, in the Republic of Serbia, prison sentence can be served in the penitentiary institution or in the premises where the convicted person resides. If the sentence is served in the penitentiary institution, this means that the convicted person has been separated from the community in which he was and that he is placed in an artificial environment for a certain period of time. It is logical that a convicted person has the desire to move from that artificial community and return to a natural community, and for this there are two ways. The first is a lawful way, such as the expiration of a sentence, by conditional release or cessation of the sentence. The other way is illegal, which is, first of all, escaping from the penitentiary institution. The object of the author's attention is the break from the penitentiary institution, which can be qualified as a criminal act or a disciplinary offense. In addition, the author also points to the disciplinary offense of removal from the institution, which is similar to a prison break. The paper also points to the procedure in case of escape from the institution, as well as the consequences of escape to the convicted person.*

Keywords: *penitentiary institution, break, removal, criminal act, disciplinary offense.*

Датум пријема рада: 01.11.2017.